

Clarin-NL project WFT – GTB

Clarin meeting - october 28 2010 – Utrecht

Hindrik Sijens (Fryske Akademy)

Katrien Depuydt (Instituut voor Nederlandse Lexicologie)

july 6th 2010

presentation WFT – GTB

WFT – Dictionary of the Frisian Language

- Description of Modern West Frisian 1800-1976
- 25 volumes
- 10.000 pages
- 115.000 lemmas

Sample headword *keatse* (to play the 'pelota' ballgame)

'**keatse**, zw. v. [kI.ɔtsə] 1819 →, Pret. *keatste*, *keatst*. Sch., OT. [ka.tsə], Hi. [kɔ:tsə]. Etym. → N. *kaatsen*
Kaatsen.

1. het kaatsspel spelen. ^S || *K e a t s e*. *Fr.W.* [1903]. – Dog as ik en arbeid flijtig. / Kaetzen, koekhakje
ijnne t field, / Lit de boesse zonder jield. P.G. DEKETH, *tjead* (2) [1819]. It soe dochs skoof en skande wêze as
de spulregels fan it âlde Dongeradielster keatsen forlem giene. J. HARTMANS, *nijtsjerk* 99 [a. 1969].

– In subst. gebr. || Keatsen wier nin wirk foar sokke ljou: ien biljard moast er komme. E. HALB., *lapekoer II*
46 [1834].

– *Dokkumer, Poppenwierster keatsen*, de bal tegen de muur slaan en dan terugslaan. || *Opg.*:
M.K. SCHOLTEN [1955].

– Zegsw. || *Jæ kætze malcoor dy bal ta*, 'zij werken alle met hetzelfde oogmerk, en wel om wederzijds
voordeel'. P.C. SCHELTEMA, *spreekw. III* 118 [a. 1835]. (*Ook:*) *Hja keatse elkoar de ballen ta*, 'zij kaatsen
elkander de ballen toe, schijnbaar in tweestrijd werken ze elkaar in de hand'. W. DYKSTRA, *volksl. II* 288
[1896].

2. weerkaatsen. ° || In, Brutus! it iz doebbel kleien wird, / Dat jou nin spiegel habbe, dij jou prijs, / Nou ijn
it tjuester, koe keatse ijn jou eag, / Sodat jo jou schâd sjean koene. R. POSTHUMUS, *keapman* 123 [1829]. It
wetter yn de brede grêft en de ruten fan haed- en bygebouwen keatsten en wjerkeatsten de strielen fen it to
sliiep geande sintsje. T.E. HALB., *laech I* 9 [1912].

3. gooien. ° || Mar dat fielden noch wisten de frouliu net, didse keatse de boel út de wei. T.G. v.d. MEULEN,
fen 68 [1860].

– Prov. || *Dy keatzje wol moat de ballen wachtsje, wie kaatst moet de bal verwachten, wie schertst moet
scherts kunnen verdragen*. J.C.P. SALVERDA, *spreckwirden* 67 [a. 1836].

– **Deriv.:** *be-*, *fer-*, *wjerkeatse*.

– **Comp.:** *broek-*, *dak-*, *dyk-*, *kriich-*, *merke-*, *muorre-*, *om-*, *plein-*, *potsje-*, *priis-*, *rekreaasje-*, *seleksje-*,
skoalle-, *tebek-*, *út-*, *wedstryd-*, *weromkeatse*.

the GTB contains:

- *Oudnederlands Woordenboek* (ONW, Dictionary of Old Dutch, ca. 500–1200),
- *Vroegmiddelnederlands Woordenboek* (VMNW, Dictionary of Early Middle Dutch, 1200-1300)
- *Middelnederlandsch Woordenboek* (MNW, Dictionary of Middle Dutch, ~1250 – 1550)
- *Woordenboek der Nederlandsche Taal* (WNT, Dictionary of the Dutch Language, 1500-1976).

Metadata:

Wurd (word)

Omschrijving (description)

The image shows a screenshot of a metadata entry. At the top, there is a label 'Wurd:' followed by a text box containing the word 'keatse'. Below this is a label 'Omschrijving:' followed by a large text area containing a detailed description of the word. Two blue arrows point from the text labels above to their respective fields in the screenshot. The entire screenshot is enclosed in a blue border.

Wurd: keatse

Omschrijving:

@3@1'keatse,@R zw.'v. [kl.@ets@e] 1819@P@R, Pret. @Ckeatste, keatst@R. Sch., OT. [ka:ts@e], Hi. [k@c:ts@e]. Etym. @P@R N. @Ckaatsen@R. @3Kaatsen.

@3@V1.@R het kaatsspel spelen."@AS@R @H @ZKeatse@R. @CFr.W.@R [1903].

@= Dog as ik en arbeid fljigtig. / Kaetzen, koekhakje ijnne t field, / Lit de boesse zonder jield. @KP.G."DEKETH@R, @Ctjead @R(2) [1819]. It soe dochs skoof en skande wêze as de spulregels fan it âlde Dongeradielster keatsen forlern giene. @KJ."HARTMANS@R, @Cnijtsjerk@R 99 [a."1969].

@3@+In subst. gebr. @H Keatsen wier nin wirk foar sokke ljou: ien biljard moast er komme. @KE."HALB@R., @Clapekoer III@R 46 [1834].

@3@R@+@CDokkumer, Poppenwierster keatsen@R, de bal tegen de muur slaan en dan terugslaan. @H @COpg.: @R@KM.K."SCHOLTEN@R [1955].

Metadata:

Wurd (word)

Omschrijving (description)

Wurd: keatse

Omschrijving

'keatse, zw. v. [kɪ.ətsə] 1819→, Pret. *keatste, keatst*. Sch., OT. [ka:tsə], Hi. [kɔ:tsə]. Etym. → N. *kaatsen*.
Kaatsen.

I. het kaatsspel spelen. S || @ZKeatse. *Fr. W.* [1903]. – Dog as ik en arbeid flijtig. / Kaetzen, koekhakje ijnne field, / Lit de boesse zonder jield. P.G. DEKETH, *tjead* (2) [1819]. It soe dochs skoof en skande wêze as de spulregels fan it âlde Dongeradielster keatsen forlern giene. J. HARTMANS, *nijtsjerk* 99 [a. 1969].

– In subst. gebr. || Keatsen wier nin wirk foar sokke ljou: ien biljard moast er komme. E. HALB., *lapekoer III* 4 [1834].

– *Dokkumer, Poppenwierster keatsen*, de bal tegen de muur slaan en dan terugslaan. || *Opg.*: M.K. SCHOLTEN [1955].

– Zegsw. || Jæ kætze malcoor dy bal ta, 'zij werken alle met hetzelfde oogmerk, en wel om wederzijds voordee. P.C. SCHELTEMA, *spreekw. III* 118 [a. 1835]. (*Ook*): Hja keatse elkoar de ballen ta, 'zij kaatsen elkander de

Id. (Idem): same author

ibid. (ibidem): same source

een te storten betonwand. || By it beton stoarten bijoech de bûte(n)bikisting him. [1974]; **'-beloop**, s. it, 1954 →. Buitenbeloop, buitenglooiing, inz. van een dijk. || Súdwestlik it weingat hat de dyk in foars profyl, krúnsbreedte 4 m, bûtenbiloop 1 op 3. RIENKS & WALTHER, *binnendiken* 356 [1954]; **'-berin**, s. it, 1954 →. Buitenbeloop. || Foarskreaun waerd ... it bûtenbirin in falling to jaen fan 1 op 3. *ibid.* 478; **'-berm**, s. de, 1917→. Buitenberm. || In jiermennich lyn ... wier op 'e Langehoek de hiele bûtebarm forniel. J. f. 'e GAESTMAR, *striid* 71 [1917]. Oannimliker is, dat de Fiskwei op 'e bûtenberm fan 'e Holwerter Earmdyk lei. RIENKS & WALTHER, *binnendiken* 113 [1954];

'bûtenbeloop, s. it, 1954 →. Buitenbeloop, buitenglooiing, inz. van een dijk. || Súdwestlik it weingat hat de dyk in foars profyl, krúnsbreedte 4 m, bûtenbiloop 1 op 3. RIENKS & WALTHER, *binnendiken* 356 [1954];

'bûtenberin, s. it, 1954 →. Buitenbeloop. || Foarskreaun waerd ... it bûtenbirin in falling to jaen fan 1 op 3. RIENKS & WALTHER, *binnendiken* 478 [1954];

Mapping part of speech:

WFT: adv. (adverbium)

GTB: bw. (bijwoord)

'baarlik, adj. & adv.,

BAARLIJK

woordsoort: bw., bnw.

Modern Dutch lemma:

De Geïntegreerde
Taal-
Bank

Basiszoeken

Zoek in de woordenboeken:
 ONW VMNW MNW WNT WFT

Mod. Ned. trefwoord	neus	
Origineel trefwoord	neus	VMNW, WFT, WNT, M
Woordsoort	neusaap	WNT
	neusachtig	MNW
	neusballeken	WNT
	neusballetje	WNT
	neusband	MNW
	neusbeen	WFT, WNT
	neusbeentje	WNT
	neusblaeskens	WNT
	neusbloed	MNW

Start zoeken Wis velden Geschiedenis Symbool H&A ?

XML tags

'**keatse**, zw. v. [kI.ətsə] 1819 →, Pret. *keatste*, *keatst*. Sch., OT. [ka:tsə], Hi. [kɔ:tsə]. Etym. → N. *kaatsen*.
Kaatsen.

1. het kaatsspel spelen. ^S || *Keatse*. *Fr.W.* [1903]. – Dog as ik en arbeid flijtig. / Kaetzen, koekhakje ijnne t

```
<entry id="48403">
  <form type="lemma">
    <orth>keatse</orth>
    <stress>'keatse</stress>
  </form>
  <form type="mdl">
    <orth>kaatsen</orth>
  </form>
  <gramGrp>
    <pos>zw. v.</pos>
  </gramGrp>
  <dictScrap><pron><orth>kI.?ts?</orth></pron><usg type="oldest attestation"
><dateRange from="1819" to="1819">1819</dateRange></usg><form type="inflected"><itype>
Pret.</itype><orth>keatste</orth>, <orth>keatst</orth></form>. <form type="dialect"
><lang>Sch.</lang>, <lang>OT.</lang><pron><orth>ka:ts?</orth></pron>, <lang>Hi.
</lang><pron><orth>k?:ts?</orth></pron></form>. <etym? <lang>N.</lang> <mentioned>
kaatsen</mentioned>.</etym></dictScrap>
  <sense>
    <def>Kaatsen.</def>
    <sense n="1">
      <def>het kaatsspel spelen. <symbol value="sport/spel"/></def>
```

Tagging the field *Etymology*:

Headword WFT	Field <i>Etymology</i>
noas ‘nose’	Etym. → N. <i>neus</i> , D. <i>Nase</i> , E. <i>nose</i> .
noasje ‘notion’	Etym.: Fr., Lat.
noaskje I ‘to nose’	Etym.: denominatief van <i>noas</i> .

TEI encoding:

```
TEI.2
  entry
    GTB-entry ( GTB-entry ▶
      form
        orth ( WIJN orth ▶
          form ▶
            form ( wijn form ▶
              dictScrap
                gtb-woordsoort
                  gramGrp
                    pos ( znw pos ▶
                      (
                        gen ( m gen ▶
                      )
                    )
                  gramGrp ▶
                gtb-woordsoort ▶
                znw. m., mv.
                I (-en I ▶
                .
                taalnaam ( Mnl. taalnaam ▶
                I ( wijn, wiin, win I ▶
                . Leenwoord uit het
```

Future: etymological references

(INL)

G T B

| Toon ook: subbetekenissen | citaten koppelingen

DAK

Woordsoort: znw.(o.)

Modern lemma: dak

Koppelingen:

Aanvulling

Vorig artikel: DAJAK Volgend artikel:

DAKEN ¹

Etymologie: EWN

znw. onz., mv. *daken*; zelden *dakken*, verkl. *dakje*, misschien ook *daakje*. *Mnl. dac, mnd. dak, ohd. dah, mhd. dach, hd. dach, ags. þak, eng. thatch, on. þak*. Van den stam van *dekken*; voor verwanten buiten het *Germ.*, zie ald.

- → 1. De bovenbedekking van een bouwwerk, hetzij in haar geheel, hetzij alleen de buitenste laag.
- → 2. Stof tot dekking van gebouwen gebruikt. Slechts in de verbindingen **HARD DAK**, pannen, leien enz. en **WEEK DAK**, riet, stroo enz.

Future: dialect information

GERS

Woordsoort: znw. o. (voornamelijk ten westen van de lijn Holwerd, Burgum, Gorredijk)

Kenmerken: plant.

Modern-Nederlandse lemmavorm: gras

Uitspraak: gɛ:s

Datering: 1802→

Flexie: Plur. gerzen (gɛ:zən)

Dim. gerske;

Varianten: **GJERS**, ((voornamelijk ten oosten van de lijn Holwerd, Burgum, Gorredijk)),

Uitspraak: gjɛs, **Datering:** 1842→, **Flexie: Plur.** gjerzen (gjɛsən); **Dim.** gjerske.

Dialect: Schiermonnikoogs gɔ:s, Terschellings gɛs, Hindeloopens gɛəs.

Etymologie: Nederlands gras, Duits Gras, Engels grass.

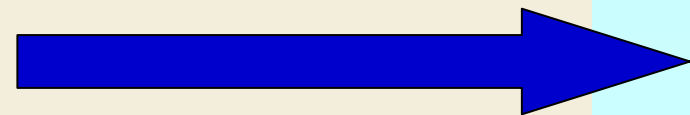
Literatuur:

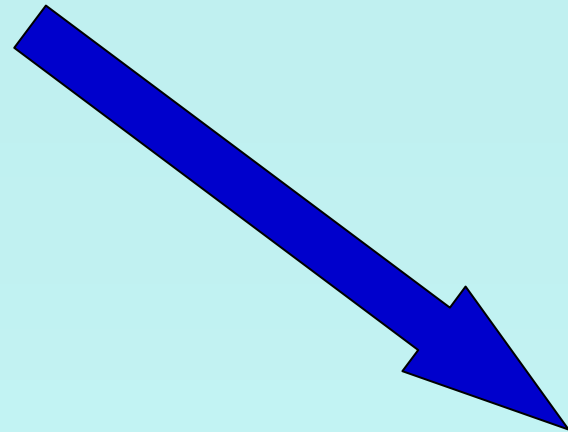
HOF, *dialectgeogr.*, 170-171, 1933

Dialect-atl.v.Fr., krt., 111, 1955

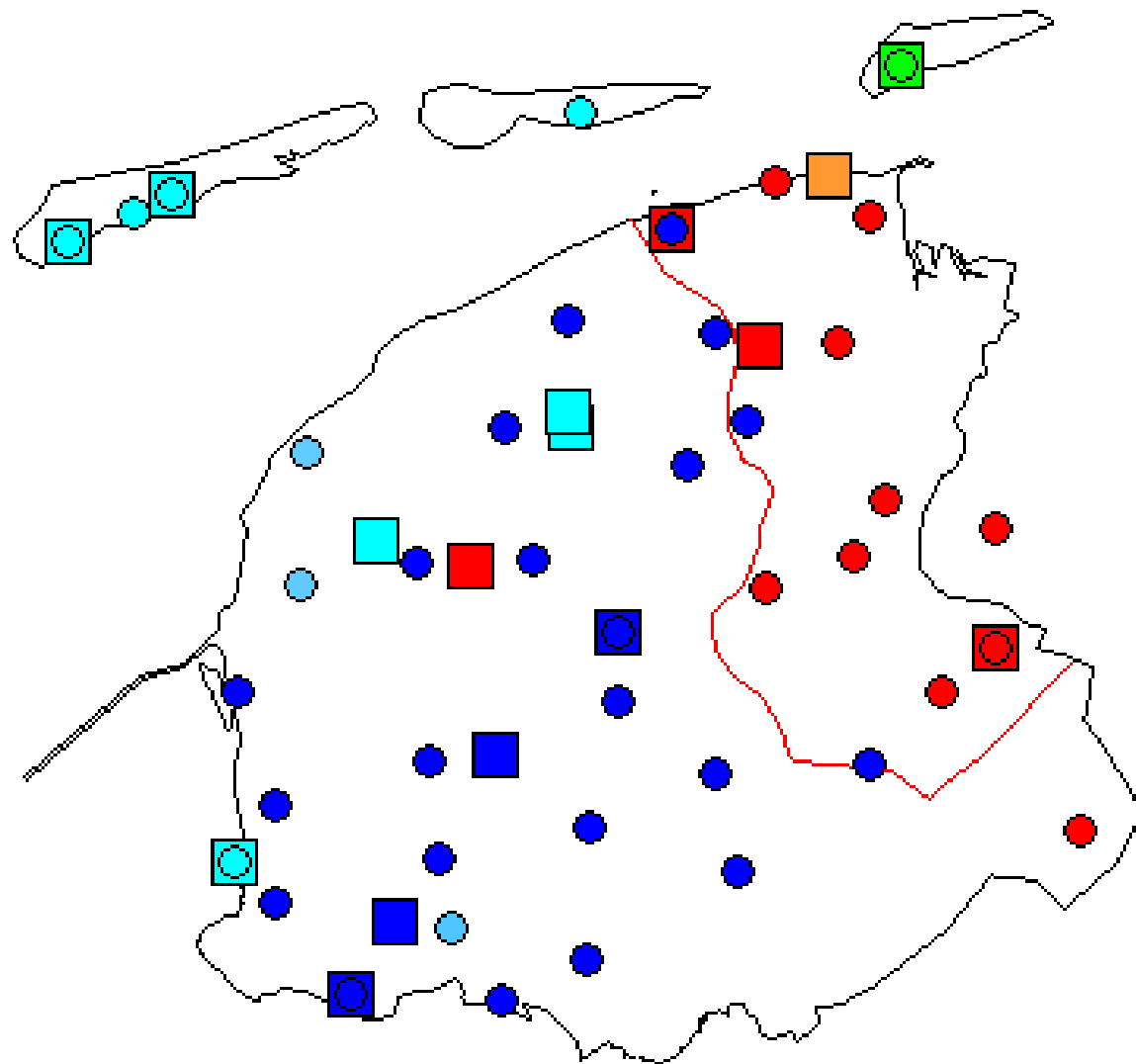
Taalatlas O.Ned., krt. 4, toelichting, 40-42, 1957

D.A. TAMMINGA, *taelhelling II*, 18-19, 24, 1973

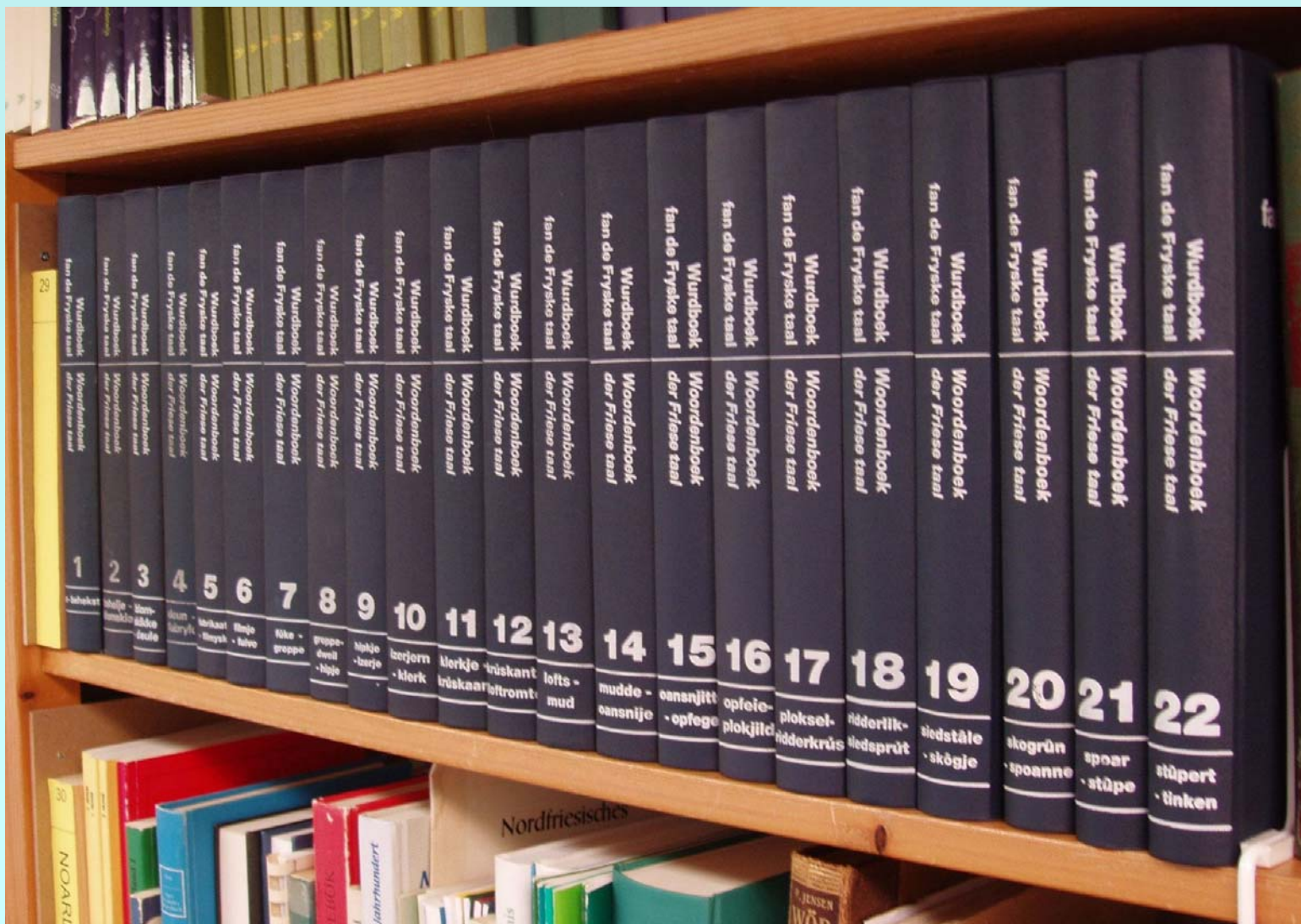
gers = 'grass'

Gers: Siebs (1886) en FAND (1988) en it GJES-gebiet by Hof (1930)
fjouwerkant = Siebs, rûntsje = FAND

- gås (1)
- gês (1)
- ges (1)
- gjes (1)
- jes (1)

WFT on a bookshelf ...

Clarin-NL project WFT – GTB

<http://gtb.inl.nl/>

<http://fryske-akademy.nl/WFT>